

UPADŁOŚĆ KONSUMENCKA – zmiany od marca 2020 r.

Institucja upadłości konsumenckiej została wprowadzona przez ustawodawcę, aby pomóc osobom fizycznym, nie prowadzącym działalności gospodarczej, którzy stali się z różnych przyczyn niewypłacalni. Od marca 2020 r. istotnie zmieni się procedura dotycząca możliwości ogłoszenia upadłości konsumenckiej.

Dotychczas przepisy przewidywały, że:

1. Sąd oddala wniosek o ogłoszenie upadłości, jeżeli dłużnik doprowadził do swojej niewypłacalności lub istotnie zwiększył jej stopień umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa.
2. Sąd oddala wniosek o ogłoszenie upadłości, jeżeli w okresie dziesięciu lat przed dniem zgłoszenia wniosku:
 - 1) w stosunku do dłużnika prowadzono postępowanie upadłościowe według przepisów tytułu niniejszego, jeżeli postępowanie to zostało umorzono z innych przyczyn niż na wniosek dłużnika,
 - 2) ustalony dla dłużnika plan spłaty wierzycieli uchylono na podstawie przepisu **art. 491²⁰** uchylenie planu spłaty wierzycieli,
 - 3) dłużnik, mając taki obowiązek, wbrew przepisom ustawy nie zgłosił w terminie wniosku o ogłoszenie upadłości,
 - 4) czynność prawna dłużnika została prawomocnie uznana za dokonaną z pokrzywdzeniem wierzycieli – chyba że przeprowadzenie postępowania jest uzasadnione względami słuszności lub względami humanitarnymi.
3. Sąd oddala wniosek o ogłoszenie upadłości, jeżeli w okresie dziesięciu lat przed dniem zgłoszenia wniosku w stosunku do dłużnika prowadzono postępowanie upadłościowe, w którym umorzono całość lub część jego zobowiązań, chyba że do niewypłacalności dłużnika lub zwiększenia jej stopnia doszło pomimo dochowania przez dłużnika należytej staranności lub przeprowadzenie postępowania jest uzasadnione względami słuszności lub względami humanitarnymi.
4. Sąd oddala wniosek o ogłoszenie upadłości, jeżeli dane podane przez dłużnika we wniosku są niezgodne z prawdą lub niezupełne, chyba że niezgodność lub niezupełność nie są istotne lub przeprowadzenie postępowania jest uzasadnione względami słuszności lub względami humanitarnymi.
5. Do wniosku o ogłoszenie upadłości złożonego przez wierzyciela ust. 2–4 nie stosuje się.

Nowelizacja ustawy uchyliła powyższy przepis, co oznacza, że wprowadzone zmiany przewidują, że aktualnie każdy dłużnik może złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości konsumenckiej i to niezależnie od tego czy doprowadził do swojej niewypłacalności w sposób umyślny czy też w sposób nieumyślny (np. utrata pracy, choroba, śmierć drugiego małżonka). Kwestia przyczyny niewypłacalności nie będzie badana przez sąd (tak jak to miało miejsce dotychczas) na etapie rozpoznawania wniosku o ogłoszenie upadłości konsumenckiej, a dopiero na kolejnym etapie tj. przy ustalaniu planu spłaty przez syndyka. Nowe przepisy przewidują również zmiany w zakresie kręgu osób, które mogą skutecznie ogłosić upadłość konsumencką. W wyniku nowelizacji osoby zadłużone prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą będą traktowane w taki sam sposób jak konsumenci. Co oznacza, że również oni będą mogli złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości konsumenckiej.

Niezależnie od powyższego składając wniosek o ogłoszenie upadłości konsumenckiej należy liczyć się z licznymi konsekwencjami. W momencie rozpoczęcia postępowania upadłościowego syndyk przejmuje nadzór nad majątkiem dłużnika. Syndyk dokonuje likwidacji majątku dłużnika – nieruchomości (np. mieszkania) oraz ruchomości (np. samochodu). Dłużnik może również stracić część wynagrodzenia za pracę lub część emerytury. Ponadto, jeżeli upadłość ogłosi jeden z małżonków to automatycznie między małżonkami powstaje rozdzielność majątkowa, zaś majątek wspólny wejdzie do masy upadłościowej. Co istotne w sytuacji, gdy mieszkanie dłużnika zostanie

zlicytowane może on wnioskować o równowartość przeciętnego czynszu za okres od roku do dwóch lat, aby zabezpieczyć swoje potrzeby mieszkaniowe.

Należy pamiętać, że ogłoszenie upadłości z całkowitym umorzeniem zadłużenia występuje w praktyce bardzo rzadko. Dotyczy to sytuacji, gdy dłużnik jest osobą całkowicie niezdolną do pracy oraz nie posiada żadnego majątku. W praktyce większość wniosków o ogłoszenie upadłości konsumenckiej dotyczy sytuacji, gdzie dłużnicy wpadli w spiralę długów, zaciągali liczne pożyczki tzn. „chwilówki” i stracili kontrolę nad liczbą oraz wysokością zobowiązań. W takich sytuacjach niekiedy sądy oddalały wnioski o ogłoszenie upadłości konsumenckiej zarzucając dłużnikom rażące niedbalstwo po ich stronie. W wyniku wprowadzonych zmian sąd nie będzie już badał przyczyn niewypłacalności dłużnika, a w konsekwencji istotnie wzrośnie liczba ogłaszanych upadłości konsumenckich.

Decyzję o złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości konsumenckiej należy podejmować jednak z rozważą oraz licząc się z licznymi konsekwencjami. Warto przed zainicjowaniem postępowania zasięgnąć fachowej porady prawnej, aby uzyskać pełną informację o przebiegu postępowania i jego skutkach. Ogłoszenie upadłości konsumenckiej jest pierwszym etapem, kolejnym jest ustalenie planu spłaty przez syndyka i dopiero po jego zrealizowaniu może dojść do faktycznego oddłużenia dłużnika. Należy mieć na względzie, że postępowanie upadłościowe jest złożonym i długotrwałym procesem.

Wniosek o ogłoszenie upadłości konsumenckiej składa się na formularzu. Od wniosku należy uiścić opłatę sądową w wysokości 30 zł. Oplacony wniosek należy złożyć w Sądzie Rejonowym Wydziale Gospodarczym właściwym dla miejsca zamieszkania dłużnika.